

Zápis zo stretnutia zainteresovaných aktérov Agendy 2030 k téme „Udržateľný ekonomický rast pri starnúcej populácii a v meniacom sa globálnom prostredí“

Prítomní: Marta Horníková, Viera Juricová – Melušová, Hilda Kramáreková, Daniel Lešinský, Jozef Weber, Katarína Koncošová, Martin Kvak, Marta Urbaníková, Jaroslav Vokoun, Valéria Bankóová, Martin Kinčeš, Bohdan Smieška, Dana Šimová.

Cieľ stretnutia: Validovať/ **podrobiť oponentúre návrh priorit implementácie Agendy 2030 pre Slovensko**[1] a vytvoriť podklad pre rozhodovanie Rady vlády pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj s dôrazom na tému č. 1 - *Udržateľný ekonomický rast pri starnúcej populácii a v meniacom sa globálnom prostredí*.

Miesto stretnutia: Mestský úrad, Štefánikova trieda 60, Nitra, 7.3.2018 od 10:00 do 13:30

Program:

10:00 – 11:40

Predstavenie implementačného rámca Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj

Valéria Bankóová, Odbor koordinácie Agendy 2030

Informácia o participačnom procese

Bohdan Smieška, facilitátorka PDCS, o. z.

Predstavenie návrhu prioritných tém implementácie Agendy 2030 pre Slovensko

Dana Šimová, konzultantka

Diskusia k navrhnutým prioritným témam – návrh zmien a doplnení, prípadne návrh horizontálnych princípov

12:00 – 13:30

Bližšie predstavenie témy Udržateľný ekonomický rast pri starnúcej populácii a v meniacom sa globálnom prostredí

Jaroslav Vokoun, výskumný pracovník Ekonomického ústavu SAV

Diskusia – pripomienkovanie zarámčovania témy a návrh zmien a doplnení hlavných výziev

Sumarizácia záverov, dohody o ďalších krokoch

Záver

Hlavné pripomienky a návrhy v diskusii k celkovému dokumentu :

- Úvodom z publika viackrát zazneli spontánne obavy ohľadom toho, či dohodnuté stretnutia a návrhy z nich vyplývajúce nie sú „šité veľmi horúcou ihlou“ a či odporúčania / agenda nezostane len na papieri a bude aj skutočne implementovaná.
- Zaznela aj obava, že Agenda 2030, hoci by „mala“ byť podkladom pre NIP (Národný investičný plán), ten už aktuálne vzniká, pričom slovenský implementačný rámec Agendy 2030 ešte nie je zavŕšený.
- Účastníci považovali za dôležité spomenúť to, že výrazným problémom súvisiacim aj s cieľmi udržateľného rozvoja sú štatistiky a spôsob vyhodnocovania indikátorov, ktoré sú posielané EÚ - zaznel návrh na vytvorenie jednotného systému naprieč jednotlivými ministerstvami.
- Zhoda na stretnutí panovala aj v tom, že je nutné vytvoriť praktické nástroje na riešenie striebornej ekonomiky - súbežne plánovať a zároveň vytvárať finančné nástroje.
- Jeden účastník navrhol, aby do „novej“ šiestej témy národných priorít (*Spravodlivosť, silné inštitúcie a mier*) boli vložené ciele udržateľného rozvoja č.16 (*Mier, spravodlivosť...*), č.17 (*Partnerstvá za ciele*) a č.5 (*Rodová rovnosť* - ale tá môže byť aj prierezová priorita).
- Zároveň padol návrh na reformuláciu názvu šiestej témy na: *„Funkčný a právny štát s politikou spolupráce vo verejnom zaujme“*.
- Podľa jedného účastníka sa v téme č.4 (*Udržateľné sídla a krajina v kontexte zmeny klímy*) miešajú dve témy a to 1) biodiverzita a 2) urbánny rozvoj – treba na to upriamiť pozornosť, rovnako na fakt, že energia súvisí s dvoma zložkami a to s produkčnou a spotrebnou zložkou (referencia na cieľ udržateľného rozvoja č.12 - *Zodpovedná spotreba a výroba*).
- Viacero účastníkov sa zhodlo na reformulácii názvu témy číslo 2 na *„Vzdelanie, veda a výskum pre udržateľný rozvoj“*.

Hlavné myšlienky prezentácie experta Jaroslava Vokouna, ktoré nie sú zachytené v prílohách:

- Poznámka experta k príjmu domácností: Sociológovia Bunčák a Sopóci uskutočnili sociologický prieskum o type hospodárenia domácností a zistili, že existujú dva typy - typ „záchovný“ / limitujúci, ktorý je v našom prostredí prevládajúci versus typ „rozvojový“ / západný, ktorý vytvára nové zdroje a inovácie. Podľa odborníka je nutné, aby sme sa priblížili k druhému typu. Rozvojový typ hospodárenia domácnosti má výdavky na ďalšie vzdelávanie, na kultúru, na poznávanie, čím títo členovia domácnosti zvyšujú svoj vlastný potenciál a vytvárajú rozmanitý dopyt.
- Podľa experta by sme sa aj v hlavnej výzve č.4 (*Zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti. Generovanie verejných príjmov na udržanie sociálnych služieb štátu pri starnutí populácie*) mali rozprávať nielen o tom, čo v tejto oblasti zmôže štát, ale aspoň s vyhlídkou do budúcnosti sa snažiť debatu smerovať aj na to, ako to môžu ovplyvniť samotní obyvatelia / domácnosti.
Expert zdôraznil potrebu spoluvytvárať víziu Slovenska ako **„atraktívnej“** krajiny efektívne využívajúcej svoje zdroje a smerujúcej k **„znanostnej“**, zelenej a obehovej ekonomike.

Hlavné pripomienky a návrhy, ktoré zazneli v diskusii k téme č. 1 – Udržateľný ekonomický rast pri starnúcej populácii a v meniacom sa globálnom prostredí:

- Odznala výzva na doplnenie aspektu migrácie / mobility do témy č.1 – hlavne migrácie smerom von (keďže okolo 300 000 mladých Slovákov je v zahraničí, naopak aspekt migrácie na Slovensko je zatiaľ minimálny) - ideálne by tento mobilný aspekt mohol byť reflektovaný aj v názve témy.
- Účastníci sa zhodli na tom, že je potrebné dôchodcov mobilizovať aj keď už nepracujú - je potrebné dosiahnuť, aby boli sebestační čo najdlhšie a vedeli sme sa o nich postarať v mieste ich bydliska – aj zapojením lokálnej komunity do toho procesu (napríklad v Nemecku zaviedli povinné poistenie v dlhodobej pracovnej neschopnosti – “pay as you go“ systém).
- Ozval sa hlas, že je vhodné pozrieť sa aj na súvis ekonomických investícií a sociálneho kapitálu; dali by sa identifikovať oblasti / mestá, v ktorých je sociálny kapitál silný a tie využiť aj pre rozvoj ekonomiky (napríklad vláda Tonyho Blaira definovala „core cities“ a do týchto spádových miest následne prioritne investovali - do inovácií, kreatívnej ekonomiky).
- Jeden účastník navrhol, aby sa v hlavnej výzve č. 5 (*Smerovanie k obehovej ekonomike, ekologickej výrobe a spotrebe, za znižovania dotácií do problematických odvetví a internalizácie externých sociálnych a environmentálnych nákladov*) oddelila obehová ekonomika (napr. obeh plastov) od ekologickej výroby a spotreby (napr. zelené verejné obstarávanie) a zároveň, aby nástroje, ktoré majú pomôcť túto výzvu dosiahnuť boli striktnnejšie.
- Viacero účastníkov súhlasilo s doplnením medzi hlavné výzvy témy č. 1 aj tému infraštruktúry a udržateľnej dopravy (nie sú to iba diaľnice, ale aj iné udržateľné spôsoby dopravy) napríklad pod názvom “*Infraštruktúra udržateľnej dopravy a energetiky*“.
- Padla pripomienka na zmenu v hlavnej výzve č. 4 (*Zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti. Generovanie verejných príjmov na udržanie sociálnych služieb štátu pri starnutí populácie*). Nový návrh znie - “*Fiškálna udržateľnosť demografickej zmeny...*“
- Účastníci navrhli reformuláciu hlavnej výzvy č. 3 (*Reštrukturalizácia odvetví smerom k vyššej pridanej hodnote*) na “*Reštrukturalizácia smerom k vyššej pridanej hodnote / k službám / k domácim zdrojom k rastu...*“.

Ostatné komentáre:

- Zapojiť viacerých aktérov do rozhodovania o prioritách – podnikatelia, mimovládne organizácie, organizácie samosprávy, odborové organizácie, vedecká a akademická obec.
- Zdieľať príklady implementačných rámcov aj z iných krajín cez linky (webstránky).

Zápis spracoval/-a: Monika Náglová, Bohdan Smieška, PDCS, o.z.

Miesto a dátum: Bratislava, 13/03/2018